

**Skuteczność zwalczania klasycznego pomoru świń w Polsce
w świetle środków prawnych
Rozprawa doktorska**

Lek. wet. Monika Maria Białek

Katedra Patofizjologii, Weterynarii Sądowej i Administracji, Wydział Medycyny
Weterynaryjnej, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Streszczenie

Wszystkie działania podejmowane przez organy państwa w celach prewencyjnych oraz prowadzących do likwidacji pojawiających się ognisk klasycznego pomoru świń (CSF), czy też w działaniach zapobiegających rozprzestrzenianiu się CSF, zgodnie z konstytucyjną zasadą praworządności, powinny opierać się na ustanowionych w tym zakresie obowiązujących przepisach prawa. Podjęta analiza przepisów prawa krajowego oraz wspólnotowego, zarówno tych obowiązujących, jak również pozbawionych mocy prawnej, dotyczących występowania klasycznego pomoru świń obejmuje lata 1924 - 2013. Aktami prawnymi, na podstawie których dokonano stosownych wykładni, badanymi w pracy, były przepisy prawne o najwyższej randze, ponadto przepisy wykonawcze ustanowione na ich mocy.

Przedstawione w niniejszej dysertacji, a dokonujące się na przestrzeni lat, niektóre zmiany w przepisach prawa odnoszące się do klasycznego pomoru świń wskazują na dynamiczny proces i najważniejsze skutki, jakie wywołały w zakresie zwalczania pomoru świń w Polsce. Do likwidacji wszystkich ognisk CSF, jak również do niewystępowania nowych przypadków choroby oraz uzyskania statusu kraju urzędowo wolnego od choroby przyczyniły się dotychczasowe przepisy prawne, wprowadzające określone zasady podejmowania na ich podstawie konkretnych działań. Wśród tych najważniejszych należy wyróżnić takie jak: wprowadzenie zakazu skarmiania trzody chlewnej odpadkami kuchennymi niepoddany obróbce termicznej, ustanowienie systemu identyfikacji i rejestracji zwierząt, a tym samym możliwości kontroli ich przemieszczeń, wprowadzenie weterynaryjnej kontroli granicznej, zaopatrywanie zwierząt w świadectwa zdrowia, zakazanie prowadzenia szczepień przeciwko chorobie klasycznego pomoru świń, prowadzenie monitoringu występowania zakażenia wśród świń oraz dzików, czy też konieczność notyfikacji nowych przypadków do Komisji Europejskiej oraz krajów członkowskich.

Takie zestawienie środków pozwala na szybkie podejmowanie działań interwencyjnych przez urzędowe służby weterynaryjne.

Wynikiem przeprowadzonego badania przepisów prawnych i ich oddziaływania na sytuację epidemiologiczną klasycznego pomoru świń w Polsce jest wskazanie zależności dotyczącej braku występowania nowych przypadków choroby od września 1994 r. W krajach Unii Europejskiej nowe przypadki choroby są nadal stwierdzane, a obowiązujące uregulowania prawne, w tym prowadzenie programów zwalczania, pozwalają na ich szybką eliminację oraz zapobieganie rozprzestrzenieniu się zakażenia. Według przedstawionych danych w ostatnich latach liczba stwierdzanych ognisk choroby w krajach UE uległa zmniejszeniu. Ważnym elementem nakazanym przez przepisy prawa jest obowiązek ciągłego kontrolowania występowania choroby, prowadzonego we wszystkich krajach UE.

Przedmiotowa analiza wskazuje, że bez ustanowienia organów administracji odpowiedzialnych za prowadzenie działań z zakresu zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, jak również bez przepisów prawnych w tym zakresie, niemożliwym byłoby kontrolowanie i zwalczanie klasycznego pomoru świń. W przypadku CSF, skutki stosowania przepisów prawa w Polsce przynoszą od 1994 r. określony efekt i zapobiegają występowaniu nowych przypadków choroby, pomimo jej stwierdzania w innych krajach europejskich.